

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES
PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN
SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**

Werkprogramma van de Commissie voor 2010

Een tijd voor daden

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding: Een nieuw tijdperk

2. De crisis aanpakken en Europa's sociale markteconomie ondersteunen

- 2.1. Een uitweg uit de crisis bewerkstelligen
- 2.2. Werk maken van de kerninitiatieven van de Europa 2020-strategie
- 2.3. De knelpunten en ontbrekende schakels aanpakken

3. Een agenda voor de burger – De mens in het middelpunt van het Europese optreden

- 3.1. Bouwen aan een Europa van de burger
- 3.2. Zorgen voor een open en veilig Europa
- 3.3. De langetermijndagingen voor de samenleving aanpakken

4. De externe agenda: een coherente en invloedrijke Europese Unie

- 4.1. Een sterke en coherente externe vertegenwoordiging – de rol van de EU in de wereld
- 4.2. De handelsagenda van Europa uitbreiden
- 4.3. Resultaten boeken op het gebied van EU-nabuschapsbeleid, uitbreiding en ontwikkeling

5. De EU-instrumenten en de werkmethoden moderniseren

- 5.1. Slimme regelgeving – een effectief beleid verzekeren
- 5.2. Europa aan de man brengen
- 5.3. Het financiële kader van de EU aanpassen ten behoeve van beleidsprioriteiten

6. Conclusie: de toekomst

1. Inleiding: Een nieuw tijdperk

2010 luidt het begin van een nieuw tijdperk in voor de Europese Unie. De crisis heeft hard toegeslagen en gemeenschappen, burgers en ondernemingen in geheel Europa onder zware druk gezet. De Europese solidariteit is op de proef gesteld. De Unie heeft de onderlinge afhankelijkheid van de lidstaten bevestigd en de rangen gesloten om het hoofd te

bieden aan de crisis; thans moeten dezelfde vastberadenheid en eenheid aan de dag worden gelegd met het oog op de toekomst. «Business as usual» is geen optie. De uitdagingen voor de Unie zijn groter dan voor de recessie. De manoeuvreerruimte is beperkter en de rest van de wereld zit niet stil. We moeten lessen trekken en ons beleid op een andere leest schoeien.

Een duidelijke les die de crisis ons heeft geleerd, is dat Europa succesvol kan zijn mits er collectief, als een Unie, wordt gehandeld. Europa heeft geen andere keuze dan de onmiddellijke uitdaging van de crisis aan te pakken en het hoofd te bieden aan uitdagingen op lange termijn zoals de mondialisering, het klimaat en de vergrijzing, om de recente verliezen goed te maken, het concurrentievermogen te herstellen en de EU terug op weg te zetten naar duurzame groei.

Door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, de verkiezing van een nieuw Europees Parlement en de aanstelling van een nieuwe Commissie beschikt de EU daartoe over de nodige instrumenten.

Waar het nu op aankomt, is de nodige politieke wil aan de dag te leggen, en de Europese Commissie is klaar om de uitdaging aan te nemen. De politieke richtsnoeren die voorzitter Barroso in september 2009 heeft uitgestippeld, hebben een debat op gang gebracht over de door Europa te volgen koers en de daarbij voor te stane concrete maatregelen. De hoorzittingen in het Europees Parlement en de daaropvolgende vertrouwensstemming waren een moment van waarachtige Europese democratie en een bevestiging van de gemeenschappelijke waarden, en staan borg voor een breed draagvlak voor toekomstige initiatieven van de EU. Nauw overleg met de Europese Raad en andere instellingen van de EU heeft eveneens bijgedragen tot een consensus over de te volgen koers.

De vier zwaartepunten voor het optreden van de nieuwe Commissie zijn:

- De crisis aanpakken en Europa's sociale markteconomie ondersteunen
- Een agenda voor de burger opstellen die mensen in het middelpunt van de Europese activiteit plaatst
- Een ambitieus en samenhangend buitenlands beleid met mondiale reikwijdte ontwikkelen
- De EU-instrumenten en -werkwijzen moderniseren.

Dit eerste werkprogramma concentreert zich op het uitvoeren van de strategische initiatieven voor 2010. Het bevat ook een niet-exhaustieve lijst van initiatieven die voor de komende jaren op stapel staan, waarmee voorspelbaarheid voor het Europees Parlement en de Raad – en andere belanghebbenden – wordt gecombineerd met de nodige flexibiliteit om zich te kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden. Deze initiatieven zijn ontworpen om zowel in te kunnen spelen op directe uitdagingen en snel effect te sorteren, als om vorm te geven aan de toekomst van Europa met het oog op langetermijnvoordelen voor de burgers. De Commissie zet hiermee een koers uit voor de EU in de komende tien jaar, zoals die is geschetst in de Europa 2020-strategie en in de voorbereidende werkzaamheden voor de toekomstige EU-begroting.

2. De crisis aanpakken en Europa's sociale markteconomie ondersteunen

De eerste politieke daad van de nieuwe Commissie was het presenteren van haar sleutelinitiatief «Europa 2020 – Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei»¹. Daarin wordt getoond dat de EU uit de crisis kan geraken en een meer duurzaam en dynamisch groeipad kan inslaan, met een hoog niveau van werkgelegenheid, productiviteit en sociale cohesie.

Op de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad vorige week is overeenstemming bereikt over de belangrijkste elementen van de Europa 2020-strategie. Er is opgeroepen tot een sterk Europees leiderschap en een gemeenschappelijk draagvlak voor de strategie. Centraal in de aanpak

¹ COM(2010) 2020 van 3.3.2010.

staan duidelijke uniale en nationale doelen, een nieuwe economische governance en de ontwikkeling van kerninitiatieven om richting te geven aan de gezamenlijke acties van de EU en de lidstaten op een aantal cruciale gebieden¹. De Europese Raad van juni zal naar verwachting de hoekstenen van de strategie bekrachtigen, waarna de Commissie met de lidstaten zal samenwerken om tot resultaten te komen. In de komende maanden en jaren zullen concrete stappen worden ondernomen ter uitvoering van de nieuwe strategie; in 2010 zullen de werkzaamheden van de Commissie rond drie zwaartepunten worden opgebouwd.

2.1 Een uitweg uit de crisis bewerkstelligen

In haar aanpak van de huidige economische en financiële situatie heeft de Commissie strategische initiatieven naar voren geschoven die erop gericht zijn:

- het economische toezicht en de coördinatie te versterken en de governance in het eurogebied te verbeteren: voor de Europese Raad van juni zal de Commissie voorstellen doen voor een betere onderlinge afstemming van het beleid ter versterking van het kader voor begrotingstoezicht in de context van het stabiliteits- en groeipact, om macro-economische onevenwichtigheden, onder andere verschillen in concurrentievermogen, aan te pakken via sterkere beleidsaanbevelingen en de financiële kwetsbaarheid te verminderen via een geïntegreerde werkwijze (strategisch initiatief 1);
- de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te herstellen: de Commissie heeft recentelijk haar beoordeling van de nationale stabiliteits- en convergentieprogramma's in het kader van het stabiliteits- en groeipact gepresenteerd en daarbij opties voor een duurzame begrotingsconsolidatie aangegeven. Het toezicht wordt voortgezet en beter afgestemd op de follow-up van de Europa 2020-strategie die in het najaar zal plaatsvinden;
- stabiele en verantwoordelijke financiële markten tot stand te brengen, die ten dienste staan van de economie in haar geheel: de Commissie werkt samen met andere EU-instellingen hard aan de nieuwe Europese toezichtsstructuur die tegen begin 2011 klaar moet zijn en waarmee grensoverschrijdende financiële markten adequaat worden gevolgd en systeemrisico's snel worden ontdekt. Voorstellen inzake het vermogen van banken en beheerders van alternatieve beleggingsfondsen zouden eveneens door de medewetgevers moeten worden goedgekeurd voor de zomer. Daarnaast moeten er nieuwe voorstellen komen om de werkzaamheden te vervolledigen op het gebied van de markten voor derivaten (strategisch initiatief 2), baissetransacties («short selling») en credit default swaps (strategisch initiatief 3), depositogarantiestelsels (strategisch initiatief 4), marktmisbruik (strategisch initiatief 5), instrumenten voor een effectief crisisbeheer (strategisch initiatief 6) en aanvullende vermogensbehoefes (strategisch initiatief 7). Bovendien zal de Commissie oriëntaties geven voor het opzetten van bankliquidatiefondsen als mogelijke instrumenten voor crisisbeheer, onder andere de optie om een heffing op financiële instellingen in te stellen (strategisch initiatief 8). Daarnaast zal de Commissie het nodige doen om de uitzonderlijke maatregelen geleidelijk te laten uitdoven zodra het herstel een feit is.

¹ De Europa 2020-strategie omvat zeven van dergelijke kerninitiatieven: «Innovatie-Unie», «Jeugd in beweging», «Een digitale agenda voor Europa», «Efficiënt gebruik van hulpbronnen», «Industriebeleid in een tijd van mondialisering», «Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen» en «Europees platform tegen armoede».

2.2 Werk maken van de kerninitiatieven van de Europa 2020-strategie

De komende maanden zal concrete actie worden ondernomen om in nauwe samenwerking met de Raad en de andere betrokkenen gestalte te geven aan de kerninitiatieven van de Europa 2020-strategie.

De Commissie zal voorstellen doen in de volgende mededelingen:

- «Een digitale agenda voor Europa» (strategisch initiatief 9): hierin zullen prioritaire maatregelen worden uiteengezet om de implementatie van hogesnelheidsinternet te bespoedigen en het potentieel van digitale technologieën voor particulieren en ondernemingen te ontsluiten.
- «Industriebeleid in een tijd van mondialisering» (strategisch initiatief 10): hierin zullen prioritaire maatregelen worden uiteengezet om het ondernemersklimaat te verbeteren, in het bijzonder voor KMO's, en de ontwikkeling van een sterke en duurzame, op wereldschaal concurrerende industriële basis te ondersteunen.
- «Een Europees plan voor onderzoek en innovatie» (strategisch initiatief 11): in dit «Innovatie-Unie»-initiatief zullen prioritaire maatregelen worden uiteengezet ter verbetering van de randvoorwaarden voor het onderzoek in Europa en ter vergroting van het vermogen inzake creativiteit en innovatie, onder andere eco-innovatie. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de discussie die voor de herfstbijeenkomst van de Europese Raad gepland staat.
- «Jeugd in beweging» (strategisch initiatief 12): hierin zullen prioritaire maatregelen worden uiteengezet om de onderwijsystemen in het algemeen performanter en het hoger onderwijs in Europa aantrekkelijker te maken, en om meer mobiliteitsprogramma's voor jongeren open te stellen. De jongere generatie is door de crisis bijzonder hard getroffen. Een mededeling over jongerenwerkgelegenheid (strategisch initiatief 13) wil een beleidsantwoord daarop zijn dat moet bijdragen tot betere kansen op de arbeidsmarkt voor jongeren, meer stages en andere vormen van opleiding, en een vlottere doorstroming van het onderwijs naar de arbeidsmarkt.
- «Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen» (strategisch initiatief 14): hierin zullen prioritaire maatregelen worden uiteengezet om de arbeidsmarkten aan de eisen van deze tijd aan te passen, de arbeidsmobiliteit te vergroten en de verwerving van vaardigheden en kennis gedurende de gehele levenscyclus te bevorderen, met het oog op een grotere arbeidsparticipatie en een betere afstemming van het aanbod op de vraag.
- «Een Europees platform tegen armoede» (strategisch initiatief 15): hierin zal worden uiteengezet hoe de baten van groei en meer banen zo kunnen worden gespreid dat mensen die met armoede te maken hebben, actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Hierbij zal met name worden voortgebouwd op de conclusies van 2010 – Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting.
- «Efficiënt gebruik van hulpbronnen»: hierin zal worden uiteengezet hoe groei kan worden bewerkstelligd zonder meer hulpbronnen te gebruiken en Europa een concurrentievoordeel kan krijgen. Deze benadering moet de EU helpen welvarend te zijn in een koolstofarme wereld waarin zuinig wordt omgesprongen met de schaarse hulpbronnen, en terzelfder tijd de klimaatverandering, de verslechtering van het milieu en het verlies aan biodiversiteit aan te pakken en de mobiliteit duurzamer te maken. De Commissie zal een plan uitwerken waarin de cruciale maatregelen worden neergelegd om het energiebesparingspotentieel van 20% in de bouw- en de vervoerssectoren te verwezenlijken, alsook een strategie uitstippelen om *een zekere, duurzame en concurrerende energievoorziening van de gezinnen en de ondernemingen te waarborgen*. De Commissie zal eveneens werk maken van een herziening van de energiebelastingsrichtlijn om energieproducten te belasten op hun energie-inhoud en koolstofemissieniveau. In 2010 zal de Commissie:
- haar visie uiteenzetten voor de omschakeling van Europa naar een koolstofarme, zuinige en klimaatbestendige economie tegen 2050, in het bijzonder voor het koolstofvrij maken van de energie- en vervoerssectoren, een langetermijnkader verschaffen voor beleidsmakers en

- investeerdere, met inbegrip van een overzicht van de concrete beleidsmaatregelen die nodig zijn om tegen 2020 tot een vermindering met 30% te komen en van de vereiste scenario's voor 2030;
- maatregelen nemen om te bewerkstelligen dat een duurzame, productieve en concurrerende landbouw, rekening houdende met het groei- en werkgelegenheidspotentieel van plattelandsgebieden en met de behoefte eerlijke concurrentie te garanderen, een belangrijke bijdrage kan leveren aan «Europa 2020». Dit is een essentieel onderdeel van economische, sociale en territoriale cohesie en een sleutelvoorwaarde voor voedselzekerheid. Hierbij zullen aangelegenheden aan de orde komen zoals de productiebasis voor voedsel en duurzame energiebronnen en de dynamiek van plattelandsgebieden: dit zal tevens het uitgangspunt zijn voor het verkennen van pistes voor de toekomst van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (strategisch initiatief 33);
 - voorbereidende werkzaamheden verrichten voor de hervorming van het cohesiebeleid ter bevordering van de economische, sociale en territoriale samenhang, in harmonie met de Europa 2020-strategie, met het oog op de modernisering van de economie van de EU in partnerschap met de nationale, regionale en lokale actoren. In het vijfde Cohesieverslag zullen daartoe opties worden verkend voor het cohesiebeleid na 2013 (strategisch initiatief 34);
 - het terrein effenen voor een fundamentele hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid die de voorwaarden moet creëren voor een levensvatbare, duurzame visserijsector in de EU en de ontwikkeling van een geïntegreerd maritiem beleid.

2.3 De knelpunten en ontbrekende schakels aanpakken

De Commissie is vastberaden de knelpunten en ontbrekende schakels aan te pakken om de verwezenlijking van de kerninitiatieven van de Europa 2020-strategie te bevorderen en gevolg te geven aan de uitnodiging van de Europese Raad op zijn voorjaarsbijeenkomst. In 2010 zal dit met name in de volgende strategische initiatieven geconcretiseerd worden:

- een mededeling over het aanzwengelen van de interne markt (strategisch initiatief 16): deze zal voortbouwen op de bevindingen van het verslag dat professor Monti heeft opgesteld in opdracht van voorzitter Barosso en de basis vormen voor het uitwerken van een belangrijk pakket voor de interne markt van morgen naar aanleiding van de twintigste verjaardag van de interne markt in 2012;
- een verordening betreffende de vertaling van het toekomstige EU-octrooi, die een oplossing moet bieden voor deze kritieke succesfactor voor het EU-octrooi (strategisch initiatief 17);
- een witboek inzake vervoer (strategisch initiatief 18): hierin zullen een strategie en een actieplan voor het vervoersbeleid en de vervoersinfrastructuur in de komende tien jaar worden uiteengezet. De doelstelling is het bereiken van duurzaam vervoer; daarvoor zijn maatregelen nodig om knelpunten weg te werken die het concurrentievermogen schaden, vorderingen op weg naar een vervoerssysteem dat minder van fossiele brandstoffen afhankelijk is en verbeteringen inzake veiligheid, zekerheid en arbeidsomstandigheden;
- een pakket inzake energie-infrastructuur (strategisch initiatief 19): hierin zullen de prioriteiten worden aangegeven voor interconnectie en de ontwikkeling van slimme netwerken in de EU.

Tegelijkertijd zal de Commissie het nodige doen opdat de instrumenten waarover zij beschikt, aangepast zijn om haar te helpen de 2020-strategie ten uitvoer te leggen. Het is daarbij voor de verwezenlijking van het EU-beleid en een gelijkberechtiging van de burgers en ondernemingen van de EU van cruciaal belang dat de EU-wetgeving door eenieder wordt geëerbiedigd. Een betere nakoming en handhaving van de internemarkt-

wetgeving, met inbegrip van een volledige implementatie van de «dienstenrichtlijn», is daarom een belangrijke doelstelling.

3. Een agenda voor de burger - De mens in het middelpunt van het Europese optreden

Het welzijn en de belangen van de burgers te behartigen, is de *raison d'être* van de EU. De burgers hebben zeer uiteenlopende en in de wereld van vandaag snel veranderende behoeften, bekommernissen en vragen. Diverse bepalingen van het Verdrag van Lissabon zullen het mogelijk maken het belang van de burgers centraal te stellen in het optreden van de EU en aan het begrip burgerschap van de EU meer inhoud te geven. Een sluitstuk van deze beleidsagenda is het Stockholmprogramma voor «een open en veilig Europa ten dienste en ter bescherming van de burger», goedgekeurd door de Europese Raad in zijn bijeenkomst van december 2009. De Commissie zal een veelomvattend actieplan (strategisch initiatief 20) voorstellen voor de tenuitvoerlegging van dit programma (2010–2014), om de voordelen van de ruimte van vrijheid, veiligheid en justitie tastbaarder te maken voor de burger.

3.1 Bouwen aan een Europa van de burger

De nieuwe Commissie heeft reeds belangrijke initiatieven genomen op grond van het Verdrag van Lissabon. Zo heeft zij voorgesteld het «burgerinitiatief» in te voeren, dat mensen de mogelijkheid biedt de EU-instellingen te vragen actie te ondernemen, en het terrein geëffend voor de toetreding van de EU tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, wat de handhaving van de grondrechten in de hele EU zal versterken. Bovendien zal in de loop van 2010 een mededeling over het grondrechtenbeleid van de EU worden gepresenteerd.

De Commissie zal haar recente voorstellen aanvullen met nieuwe voorstellen voor betere procedurerechten voor de burger.

De Commissie zal in 2010 bestaande voorstellen blijven bepleiten bij de EU-wetgever en de agenda voor de burger vervolledigen met de volgende initiatieven:

- een voorstel betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (strategisch initiatief 21), om de erkenning van rechterlijke uitspraken over de grenzen heen te bevorderen;
- een voorstel tot herziening van de arbeidstijdenrichtlijn (strategisch initiatief 22), rekening houdend met de uitkomst van de lopende raadpleging van de sociale partners om de bestaande wetgeving te verduidelijken en aan te passen;
- de totstandbrenging van een Europese justitiële ruimte, onder andere een referentiekader voor overeenkomstenrecht (strategisch initiatief 23) en een analyse van de belemmeringen voor het vrij verkeer van burgers (strategisch initiatief 24).

Er zullen ontwerpvoorstellen worden opgesteld om de tenuitvoerlegging van de detacheringsrichtlijn te verduidelijken en nieuwe vraagstukken, zoals de bescherming van persoonsgegevens (strategisch initiatief 25), aan te pakken. Daarnaast zal de *Commissie ook in 2010 van start gaan met een diepgaande analyse van de beleidscoherentie op het gebied van collectief verhaal en een **openbare raadpleging** organiseren over de gemeenschappelijke rechtsbeginselen en de concrete punten waarop toekomstige voorstellen voor collectieve rechtsoverredingen in de EU-wetgeving gebaseerd zouden moeten zijn.* De Commissie zal tevens voorstellen uitwerken voor een betere bescherming van de slachtoffers van misdrijven.

3.2 Zorgen voor een open en veilig Europa

Het actieplan ter uitvoering van het Stockholmprogramma zal zich in het bijzonder toespitsen op het aanpakken van grensoverschrijdende criminaliteit en het gemeenschappelijk immigratie- en asielbeleid consolideren. Specifieke actiegebieden zijn:

- de bestrijding van georganiseerde misdaad, terrorisme en andere dreigingen via een betere samenwerking van politie en gerecht, onder andere een interneveiligheidsstrategie van de EU (strategisch initiatief 26);
- de integratie van immigranten, het aanpakken van illegale immigratie en een beter beheer van migratiestromen, onder andere via een geïntegreerde aanpak van het EU-grensbeheer.

3.3 De langetermijnuitdagingen voor de samenleving aanpakken

De Europese samenleving wordt geconfronteerd met een aantal langetermijntrends die een directe impact hebben op het dagelijks leven van de burgers, zoals de verspreiding van nieuwe technologieën, immigratie en de druk van de vergrijzing, de klimaatverandering en de bedreigingen voor het milieu. Het overheidsbeleid moet op deze trends inspelen door enerzijds de risico's te verkleinen en anderzijds de kansen aan te grijpen om nieuwe initiatieven op poten te zetten. Deze trends vereisen grondig studiewerk en de input van zeer uiteenlopende belanghebbenden. De Commissie zal publieke debatten en werkzaamheden op gang brengen over de volgende onderwerpen:

- de toekomst van de pensioenen, door de presentatie van een groenboek (strategisch initiatief 27). Hierbij zal worden gekeken naar de openstaande opties om de houdbaarheid en de adequaatheid van de pensioenen te garanderen in het licht van de vergrijzing, de mobiliteitspatronen in Europa en de werking van de financiële markten;
- de behoefte aan verdere ontwikkeling van het beleid van legale immigratie om de vergrijzingsdruk te verminderen en de concurrentiepositie van Europa te versterken, in combinatie met een aanzwengeling van het integratiebeleid;
- een nieuwe EU-biodiversiteitsstrategie, door de presentatie van een mededeling (strategisch initiatief 28) waarin de concrete acties worden uiteengezet waarop de EU zich dient te beraden om haar internationale verbintenissen na te komen en de druk op het ecosysteem te verminderen;
- een snellerresponscapaciteit van de EU, door de presentatie van een mededeling over het vergroten van het vermogen van de EU om te reageren op rampen (strategisch initiatief 29).

Er zullen ook publieke debatten worden ingeleid over de vooruitgang van de wetenschap op het gebied van het klonen van dieren, biotechnologie en nanotechnologie.

4. De externe agenda: een coherente en invloedrijke Europese Unie

De EU moet als een belangrijke politieke, economische en handelsmacht internationaal haar rol ten volle spelen. Om met één stem te spreken en gehoord te worden, moet de EU in hoge mate ambitieus, gecoördineerd en gedisciplineerd optreden. Het Verdrag van Lissabon biedt nieuwe mogelijkheden om de belangen van Europa wereldwijd beter te bevorderen en de EU moet hiervan volledig gebruik maken.

4.1 Een sterke en coherente externe vertegenwoordiging - de rol van de EU in de wereld

In 2010 zullen de nieuwe externe instellingen volgens het Verdrag van Lissabon volledig operationeel worden. De nieuwe post van Hoge Vertegenwoordiger, de nieuwe duidelijkheid over de externe vertegenwoordiging van de EU en de oprichting van een Europese dienst voor extern optreden zullen het externe beleid van de EU een nieuwe dynamiek en doelgerichtheid bieden. De Commissie heeft als externe vertegenwoordiging van de Unie buiten het GBVB/EVDB en met haar verantwoordelijkheid voor het voorstellen en tenuitvoerleggen van wetgeving over een breed spectrum aan beleidsgebieden een sleutelrol om de externe beleidsambities van de EU te verwezenlijken.

Een van de belangrijkste lessen uit de mondiale crisis is dat de grootte van de EU en de eurozone van belang zijn om de mondiale beleidsresponsen te beïnvloeden. Het Verdrag van Lissabon garandeert een coherenter externe vertegenwoordiging van de EU zodat de internationale rol van de EU overeenstemt met haar economische gewicht. De Commissie zal voorstellen de Europese vertegenwoordiging in internationale financiële instellingen te versterken.

4.2 De handelsagenda van Europa uitbreiden

De internationale handel is een van de motoren voor groei, werkgelegenheid en investeringen in de Europese Unie en daarom van het grootste belang voor de Europese burgers. De EU staat voor een open maatschappij en een open markt en is vastbesloten de Europese belangen te verdedigen. De EU zal verder streven naar het wegwerken van belemmeringen voor de internationale handel en investeringen.

De Commissie zal een mededeling presenteren met een handelsstrategie voor Europa 2020 (strategisch initiatief 30). Hierin zal de aandacht in het bijzonder gaan naar het afsluiten van lopende multilaterale en bilaterale handelsovereenkomsten, een betere controle op de bestaande overeenkomsten, initiatieven voor nieuwe handelsmogelijkheden voor sectoren met toekomst, zoals hoogtechnologische producten en diensten, milieutechnologieën en -diensten en internationale normalisatie. Er zal ook prioriteit worden gegeven aan voorstellen voor een strategische dialoog op hoog niveau over kwesties als markttoegang, kaders voor regelgeving, onevenwichtigheden op wereldschaal, klimaatactie en energie, milieu en de toegang tot grondstoffen, alsook internationale normalisatie. De Commissie zal ook streven naar een versterking van de bilaterale verhoudingen met belangrijke handelspartners zoals de Verenigde Staten, China, Japan en Rusland.

4.3 Resultaten boeken op het gebied van EU-nabuurshipbeleid, uitbreiding en ontwikkeling

Europa heeft volgens het Verdrag een bijzondere verantwoordelijkheid voor het bevorderen van vrijheid, stabiliteit en welvaart in de omliggende landen. De Commissie is vastberaden de speciale verhouding van de EU met haar buurlanden te ontwikkelen op basis van respect voor de waarden van de Unie, met het oog op een verregaande economische samenwerking. De diensten van de Commissie zullen op dit punt nauw samenwerken met de Europese dienst voor extern optreden.

De Commissie heeft ook het vaste voornemen het uitbreidingsproces in goede banen te leiden. De vooruitgang met de onderhandelingen is afhankelijk van de vooruitgang die de kandidaat-lidstaten boeken, waarbij vooral het respect voor de rechtsstaat van belang is.

Het voortzetten van de internationale ontwikkelingsagenda zal voor de Commissie een kernprioriteit zijn. De Commissie zal een EU-actieplan

voorstellen als voorbereiding op de top over de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling in 2015 (strategisch initiatief 31). De Commissie blijft achter de doelstellingen van Monterrey inzake officiële ontwikkelingshulp, de verklaring van Parijs en het actieprogramma van Accra inzake doeltreffendheid van de ontwikkelingshulp staan. Er zijn specifieke werkzaamheden van start gegaan ter verzekering van de doeltreffendheid van hulp, het afleggen van verantwoording en rekenschap en consistente synergieën tussen het ontwikkelingsbeleid en andere beleidsgebieden als migratie, veiligheid, klimaatactie en energie, voedselzekerheid, toegang tot gezondheidszorg en onderwijs.

5. De EU-instrumenten en de werkmethoden moderniseren

Dit werkprogramma dient om nieuwe initiatieven in het licht te stellen; in de werkzaamheden van de Commissie van 2010 zal echter bijzondere aandacht gaan naar een doeltreffende gebruikmaking van de bestaande beleidsinstrumenten en de modernisering daarvan.

5.1 Slimme regelgeving - een effectief beleid verzekeren

Zorgen voor een regelgevend kader van hoge kwaliteit voor burgers en bedrijven is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle EU-instellingen en de lidstaten. De initiatieven die op Europees niveau worden genomen, moeten een aantoonbare EU-meerwaarde hebben en qua reikwijdte en aard proportioneel zijn. De Commissie heeft een reeks instrumenten voor slimme regelgeving ingevoerd om dit te verzekeren. De praktische toepassing van deze instrumenten moet nu verder versneld worden door ze volledig te verbinden met en te integreren in de regelgevingscyclus zodat effectieve beleidsresultaten geboekt kunnen worden. Voor de voorbereiding van de strategische initiatieven zal de interne coördinatie worden ondersteund door interdepartementale werkgroepen, die zullen toezien op het opzetten van deze initiatieven, vanaf de effectbeoordeling tot aan de concipiëring en afwerking van het betrokken initiatief.

Effectbeoordeling

Wat transparantie en doeltreffendheid betreft, voldoet ons systeem van effectbeoordeling in hoge mate aan de internationale beste praktijken op dit punt. Er zal nu prioritair op worden toegezien dat dit systeem zijn potentieel volledig verwezenlijkt, zowel wat de reikwijdte als wat de inhoud betreft. Alle initiatieven van de Commissie die een significante impact hebben, met inbegrip van voorstellen voor gedelegeerde en uitvoeringshandelingen, moeten door een effectbeoordeling worden ondersteund. In de huidige economische situatie zijn de gevolgen voor de werkgelegenheid en de sociale gevolgen van bijzonder belang en de Commissie zal streven naar een krachtigere analyse van deze gevolgen.

Om de transparantie van de effectbeoordelingen te verbeteren, zal de Commissie routekaarten voorbereiden voor alle initiatieven die een significante impact kunnen hebben. De Commissie moedigt de belanghebbenden aan van deze routekaarten gebruik te maken bij het voorbereiden van hun bijdragen aan het besluitvormingsproces.

Evaluatie achteraf en regelgevende «gezondheidstests»

Een systematische evaluatie achteraf van de bestaande wetgeving is essentieel om te verzekeren dat het beleid een coherent kader vormt en daadwerkelijk de doelstellingen verwezenlijkt. Mettertijd zal een volledige evaluatie achteraf een vereiste worden voor de herziening van belangrijke

wetgevingsbesluiten die in toekomstige werkprogramma's van de Commissie moeten worden opgenomen.

Om de bestaande wetgeving up-to-date te houden zal de Commissie vanaf dit jaar met een herziening starten van het volledige wetgevingscorpus op een aantal uitgelezen beleidsterreinen door middel van «gezondheidstests». Het is de bedoeling na te gaan of er in de loop der jaren overdreven lasten, overlappingsen, leemten, inconsistenties en/of verouderde maatregelen zijn ontstaan. In 2010 zullen op vier gebieden proefprojecten van start gaan: milieu, vervoer, werkgelegenheid en sociaal beleid, en industrieel beleid.

Vereenvoudiging, vermindering van administratieve lasten en intrekkingen

De vereenvoudiging van de wetgeving en de vermindering van de administratieve lasten blijven een prioriteit en blijven volledig deel uitmaken van het proces van slimme regelgeving. De Commissie heeft reeds voorstellen ingediend die verder gaan dan de doelstelling voor 2012 om de administratieve lasten met 25% te verminderen en is vast van plan om de volgende jaren haar inspanningen terzake op te voeren. Bijzondere aandacht zal gaan naar de follow-up van de werkzaamheden met het Europees Parlement, de Raad en de lidstaten. De bedrijven zullen immers de voordelen van deze inspanningen slechts kunnen ondervinden indien de wetgever de voorstellen heeft goedgekeurd en deze op nationaal niveau ten uitvoer zijn gelegd. Tegelijkertijd zal de Commissie de komende jaren 46 voorstellen tot vereenvoudiging indienen (zie bijlage III). Voorts is de Commissie voornemens een aantal voorstellen in te trekken (bijlage IV).

Uitvoering

De belangrijkste verantwoordelijkheid van de Commissie is ervoor te zorgen dat de EU-wetgeving in de hele Unie ten volle haar doel bereikt. Waar nodig zal de Commissie verder tussenkomen, ook met wetgevende stappen, om de volledige en correcte tenuitvoerlegging van de bestaande wetgeving te waarborgen. De Commissie zal bovendien haar inspanningen opvoeren om de lidstaten te helpen nieuwe wetgeving op een tijdige en correcte manier toe te passen.

5.2 Europa aan de man brengen

Europa op een transparante en toegankelijke manier aan de man brengen is een voorwaarde voor deelname van de Europese burger aan het democratische leven van de Unie en om de burger ten volle bewust te maken van de kansen die het EU-beleid hem biedt. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle betrokkenen op diverse niveaus, waarbij de Commissie bereid is haar rol te spelen. Zij zal niet alleen algemene informatie verstrekken en voorlichtingsactiviteiten organiseren, maar zich meer in het bijzonder ook sterk maken voor drie gezamenlijke communicatieprioriteiten: het economische herstel bevorderen en nieuwe groeimogelijkheden bieden; klimaatactie en energie; het Verdrag van Lissabon voor de burger tot realiteit maken.

5.3 Het financiële kader van de EU aanpassen ten behoeve van beleidsprioriteiten

De begroting moet de EU in staat stellen de belangrijkste uitdagingen waarvoor Europa staat, aan te gaan en een reële meerwaarde bieden bij de bevordering van de voornaamste beleidsdoelstellingen van de Unie.

Als onderdeel van een bredere beleidsvisie zal de Commissie dit jaar een begrotingsevaluatie voorstellen (strategisch initiatief 32) om na te gaan hoe aanpassingen van het evenwicht, de prioriteiten en de procedures van de begroting het grootste voordeel kunnen opleveren voor de Europese belastingbetaler en hoe het proces naar het volgende meerjarige financiële kader vorm kan krijgen.

Binnen de algemene context van de voorbereiding van het volgende meerjarige financiële kader zal de Commissie in de loop van 2010 diepgaande discussies voeren met de belanghebbenden over de richting die het uitgavenbeleid van de EU in de toekomst moet inslaan op essentiële beleidsgebieden als het gemeenschappelijk landbouwbeleid, het cohesiebeleid en het onderzoeksbeleid. Het is de bedoeling de tot dusver geboekte resultaten en de problemen voor de periode na 2013 te evalueren en de mening van de belanghebbenden te kennen over de toekomstige richting van het beleid en de rol van de EU-begroting voor het boeken van effectieve resultaten op deze beleidsgebieden in de hele EU. Hierbij zal worden voortgebouwd op de oriëntaties van de begrotingsevaluatie ter voorbereiding van de voorstellen van de Commissie in 2011 voor het volgende meerjarige financiële kader.

Dit moet een reflectie omvatten over de bestaande instrumenten voor economische ontwikkeling ter voorbereiding van de voorstellen voor het volgende financiële kader, alsook een verkenning van nieuwe methoden om particuliere en openbare investeringen in de EU te mobiliseren, bv. via de Europese Investeringsbank.

Parallel met deze strategische aanpak zal de Commissie verder blijven werken aan de verbetering van een gezond financieel beheer, het kader voor de tenuitvoerlegging vereenvoudigen en in het bijzonder de nadruk leggen op resultaatgerichte EU-uitgaven met een hoge toegevoegde waarde en dito rendement. Er zal verder aandacht worden besteed aan de verbetering en tenuitvoerlegging van krachtige, coherente en kosteneffectieve beheers- en controlesystemen zowel binnen de Commissie als in de lidstaten. De Commissie zal ook verder nadenken over de toekomst van OLAF.

6. Conclusie: de toekomst

In het eerste werkprogramma van de nieuwe Commissie worden de ambities en engagementen voor 2010 en daarna uiteengezet. Het werkprogramma behandelt dringende kwesties, zet de beleidslijnen uit om de komende uitdagingen aan te pakken en legt daarmee de basis voor de werkzaamheden in de rest van het mandaat.

Om de dialoog te vergemakkelijken, de voorspelbaarheid te vergroten en de transparantie te waarborgen, worden aan dit werkprogramma de volgende stukken gevoegd:

- een lijst van strategische initiatieven van de Commissie voor uitvoering in 2010 (bijlage I);
- belangrijke voorstellen waarover in 2010 en daarna wordt beraadslaagd, als mogelijke vooruitzichten voor de rest van het mandaat (bijlage II);
- een lijst van vereenvoudigingsvoorstellen en ingetrokken voorstellen (bijlagen III en IV).

De Commissie zal haar werkprogramma elk jaar herzien, nieuwe jaarlijkse strategische initiatieven vaststellen en de meerjarige initiatieven aanpassen waar zulks in het licht van nieuwe omstandigheden, met inbegrip van resultaten uit voorbereidende werkzaamheden en de evaluatie van de tenuitvoerlegging, wenselijk is.

De Commissie zal nu nauw samenwerken met het Europees Parlement en de Raad alsook met de belanghebbenden om een breed draagvlak te verkrijgen voor de algemene aanpak en de individuele initiatieven. De Commissie wenst dat haar werkprogramma een centrale bouwsteen is

voor de gemeenschappelijke interinstitutionele programmering als bedoeld in artikel 17, lid 1, van het Verdrag van Lissabon. De Commissie zal een voortdurende dialoog aangaan met de EU-instellingen en de belanghebbenden om het werkprogramma voor 2010 verder te ontwikkelen en uit te voeren.